

Frans Kuijpers (foto Frans Peeters, 2014)

Na een vol en rijk leven als internationaal schaak-
meester en wetenschapper is van mij heengegaan
mijn geliefde

Dr. Ir. Franciscus Antonius Kuijpers

Ginneken en Bavel, 27 februari 1941   Heeze, 25 mei 2024

echtgenoot van

Juliana Kuijpers- Glerum

Familie Kuijpers

Familie Glerum

Correspondentieadres: Uitvaartbureau Jan Fiddelaers
t.a.v. familie Kuijpers, Spoorlaan 9c, 5591 HT Heeze

De afscheidsdienst vindt plaats op zaterdag 1 juni om
13.30 uur in zaal De Samenwerking van Kapellerput,
Somerseneweg 100 te Heeze. Vanaf 13.00 uur bent u
hier van harte welkom.

Ik vind het fijn als u een roos voor Frans meebrengt.

Gelieve te laten weten dat u bij het afscheid aanwezig
gaat zijn via info@fiddelaers.nl

Herinneringen aan Frans Kuijpers

door Jaap van den Herik

Lieve Juul,

Nadat Frans en Jaap in september 1966 team genoten waren geworden in het eerste team van SV Rotterdam werden wij aan elkaar gesmeed door team Captain Justus de Hooge. Wij raakten bevriend en zagen dat onze vriendschap in 1967 en 1968 uitgebreid werd met Juul Glerum en Letty Raaphorst. Wat zijn wij blij dat we nu kunnen terug kijken op ons laatste heel, heel gezellige etentje bij jullie thuis in Heeze op 22 maart 2024.

Wij hebben gezamenlijk veel meegemaakt en daarom vroeg je mij om vandaag aandacht aan te besteden aan Frans. Dat doe ik graag, maar ik wil mijzelf beperken tot de gezamenlijke hoogtepunten en daarnaast ruimte geven aan de schaakvrienden van Frans.

Eerst de hoogtepunten.

1. Op 1 augustus 1969 traden jullie in Vlissingen in het huwelijk.

Het was een mooi feest met Lex en Miel Jongsma en Jaap en Letty.

2. Op 20 juni 1973 promoveerde Frans tot Doctor in de Technische Wetenschappen aan TH Delft met als promotor Prof. dr. J. Meijering. De titel was *RCo5-H and related systems*. 's Avonds was er een mooi feest in Delft.

3. In 1963 was Frans Kampioen van Nederland geworden. In 1964 ontving hij de titel IM (International Meester). Dat leidde in 1973 tot de stelling:

Voor het behalen van een academische graad is meer studie, maar minder aanleg en minder fanatisme vereist dan voor het bereiken van schaakmeesterschap.

Vandaag zullen via mij aan het woord komen.

1. Paul van der Sterren (MEC)

2. Bianca Muhren (vz. KNSB)

3. Minze bij de Weg et al. (oud hoofd redacteur SN)

4. Gert Ligterink

5. Hans Bouwmeester

6. Hans Ree

7. Hans Böhm

8. Jan Timman

9. Genna Sosonko

In Memoriam Frans Kuijpers (1941-2024)

door Paul van der Sterren, Voorzitter Max Euwe Centrum

Hoe herinner ik me Frans Kuijpers? Het is misschien vreemd, maar hoewel ik hem ruim vijftig jaar heb gekend en in allerlei functies heb meegemaakt is het beeld dat als eerste bij me opkomt die avond in 1972, toen ik voor het eerst het clublokaal van de Schaakclub Eindhoven betrad en hem daar ‘gewoon’, net als alle andere clubleden, achter het bord zag zitten voor een clubpartij. Er moet een schok door me heen zijn gegaan zowel van ontzag als van ontzetting. Voor mij als zestienjarige was een Internationaal Meester indertijd nog zoiets als een heilige. Dat ik daar nu de beroemde Frans Kuijpers – een man die kampioen van Nederland was geweest, die mee placht te doen aan Hoogoven- en IBM-toernooien en aan Olympiades – zomaar op maandagavond een competitiepartij zag spelen tegen een willekeurige clubgenoot, dat vereiste even een aanpassing van mijn wereldbeeld. Op die avond kwam voor het eerst in mijn leven de grote schaakwereld even heel dichtbij.

Achteraf is dit typerend voor hoe Frans in de schaakwereld stond. Ja, hij was een van de beste spelers van zijn generatie en ja, hij speelde graag op internationaal niveau, maar tegelijk was hij ook een echte clubspeler die zich niet te groot voelde om in een interne competitie zijn rondjes mee te draaien. Hij moet decennialang een ware steunpilaar van zijn Eindhovense club zijn geweest.

Ik heb uiteindelijk niet vaak tegen hem gespeeld, niet in de Eindhovense clubcompetitie en in de grote toernooien maar drie keer, tussen 1978 en 1982, en ook dat is typerend voor hem, want met zijn drukke baan bij Philips had hij gewoon niet veel tijd voor het ‘grote’ schaak.

Hoewel hij tot op hoge leeftijd trouw zijn clubwedstrijden bleef spelen veranderde Frans in de jaren tachtig geleidelijk van een speler in een bestuurder. Hij nam de portefeuille Topschaak op zich en in die functie heb ik hem eigenlijk beter leren kennen dan als tegenstander achter het schaakbord. Het was een tijd waarin het schaken een enorme groei beleefde en waarin het – zeker in Nederland – aantrekkelijk werd om beroepsschaker te worden. Hoewel zelf volbloed amateur, begeleidde Frans in zijn functie van KNSB-bestuurslid veel van die nieuwe geldstromen onbaatzuchtig richting de spelers. Mij gaf hij in ieder geval altijd het gevoel dat hij aan mijn kant stond, dat hij me probeerde te helpen in mijn schaakcarrière. Hij wist dat grootmeester worden heel belangrijk voor mij (en mijn collega-IM's) was en als er weer eens een uitnodiging voor een grootmeestertoernooi in Oost-Europa bij de KNSB binnenkwam (zo ging dat toen nog) zorgde hij ervoor dat zo'n uitnodiging goed terechtkwam én dat er geld voor de reiskosten was.

Hij werd ook captain van de Olympiadeteams. Ik kan u verzekeren dat die functie enorm veel geduld, improvisatievermogen en een groot incasseringsvermogen vereist, want juist in teamverband waren (zijn?) wij schakers toch vooral prima donna's. Hoogtepunt en tevens de laatste keer dat hij dit deed was de Olympiade in Thessaloniki in 1988, waar we een bronzen medaille wonnen, niet in de laatste plaats dankzij de captain. Na dit hoogtepunt bleef Frans nog enkele jaren aan als KNSB-bestuurder, totdat hij ten slotte in Joop Piket een waardige opvolger vond.

Als ik hem in latere jaren nog wel eens tegenkwam voelde ik altijd een lichte bezorgdheid bij hem voor hoe het nou met mij moest ná mijn actieve carrière. Wéér die betrokkenheid! Nou, Frans, als daar iets niet goed mocht zijn gegaan (maar dat valt heus wel mee), dan heeft dat zeker niet aan jou gelegen.

In Memoriam Frans Kuijpers

door Bianca Muhren, Voorzitter KNSB

We hebben op onze website een in memoriam geplaatst voor wat hij voor de KNSB betekend heeft, zou je hieruit gedeelten kunnen voorlezen

<https://schaakbond.nl/frans-kuijpers-overleden/>

Heel veel sterkte aan de nabestaanden.

Hartelijke groet,
Bianca de Jong-Muhren
Voorzitter Koninklijke Nederlandse Schaakbond

Op 83-jarige leeftijd is internationaal schaakmeester en oud-bestuurslid van de KNSB Frans Kuijpers afgelopen weekeinde in zijn woonplaats Heeze overleden.

Topspeler

Frans Kuijpers werd in 1963 Kampioen van Nederland, na al drie keer jeugdkampioen te zijn geweest. Hij was wetenschapper, maar wist daarnaast zijn naam te vestigen als topschaker. Hij hoorde zo'n twintig jaar bij de Nederlandse schaaktop. Hij maakte ook faam als speler van het Nederlandse team in Olympiades. In 1976 behaalde Nederland in Haifa zilver. Het Nederlandse team bestond uit Timman, Sosonko, Donner, Ree, Ligterink en Kuijpers. Een topsresultaat scoorde hij bij de Olympiade in Nice 1974: 11 uit 13.

Bestuurder

Frans Kuijpers was ook een groot schaakbestuurder. Hij was bestuurslid Topschaak van de KNSB, voorzitter van het organisatiecomité van het Nederlands Kampioenschap en non-playing captain bij de Olympiades. Kuijpers werd vanwege zijn vele verdiensten benoemd tot Lid van Verdienste van de KNSB en ook werd hij benoemd tot erelid van de vereniging Eindhoven, waarvan hij speler en voorzitter was. Kuijpers was ook enkele jaren bestuurslid van het Max Euwe Centrum in Amsterdam.

Boek

In 2014 verscheen van de hand van Jules Welling het boek *Frans Kuijpers – een schakersleven*. Dit geeft een persoonlijk inblikje in het schakersleven van Frans Kuijpers en kan gezien worden als een erbetoon.

Herinneringen aan Frans Kuijpers

door Minze bij de Weg (hoofdredacteur SN) en achterban

Wij hebben Frans Kuijpers vooral meegemaakt als bestuurslid. Toen Minze hoofdredacteur van Schakend Nederland werd (1984) zat Frans in het KNSB-bestuur en als redacteur zat Minze bij de bestuursvergaderingen. Dat bestuur was indertijd behoorlijk verdeeld. Je had zeg maar een 'conservatieve' vleugel met penningmeester Jan Barends als woordvoerder en je had een 'progressieve' vleugel met onder andere Frans en wedstrijdleder Geurt Gijssen. KNSB-Voorzitter Henk Wille probeerde alles bij elkaar houden. Frans was in die discussies altijd zakelijk en wel erg helder.

Hij volgde Waling Dijkstra in 1981 op als bestuurslid Topschaak en waar Waling kon strooien met geld en aanzien, deed Frans het met grote inzet en humor. Zelf een topschaker zijnde deed hij zijn uiterste best om de positie van topschakers de juiste plek in de discussie over de KNSB begroting te geven, de plek die zij zijns inziens verdienden. Daarnaast ging hij samen met het PR bestuurslid Hans Bakker vaak op stap om sponsors te verleiden een schaakevenement te organiseren, veelal ondersteund door een actie vanuit de Persdienst van Berry Withuis. Het leverde een mooie lijst van nieuwe schaakactiviteiten op, zoals de gemeente Smallingerland, en Hoogeveen.

De jaren 80 waren in feite bloei-jaren voor de schaakbond. Banken, omroepen, ze waren allemaal bereid om de "elitaire" schaaksport te sponsoren. We denken hier aan de AVRO, KRO, VARA, VSB, Interpolis. Het succes was vooral te danken aan de grote publiciteit die de sport kreeg door de prestaties van de Nederlandse topschakers, met name Jan Timman en Genna Sosonko als ook door de TV activiteiten van Hans Böhm, waardoor Schaken grote publiciteit kreeg in de media. Schaken was niet langer een sport voor sigaren rokende oude mannen in een rokerig zaaltje, maar werd een sport met intellectueel aanzien.

Dat alles is natuurlijk niet alleen de verdienste van Frans Kuijpers, maar hij heeft er zeker vanuit het bestuur van de KNSB een belangrijke rol bij gespeeld.

Hij legde zijn functie neer in 1991 na zich meer dan 10 jaar volledig te hebben ingezet voor de topschakers. Hij werd toen benoemd tot Lid van Verdienste.

Herinneringen aan Frans Kuipers

door Gert Ligterink

Beste Jaap,

Na ons telefoongesprek is Frans Kuipers niet meer uit mijn gedachten verdwenen. Ik heb onze negen onderlinge partijen (4,5-4,5) nagespeeld, bulletins opgezocht van toernooien waaraan we beiden deelnamen en vooral mijn geheugen gepijnigd. Mijn herinneringen aan hem zijn uitsluitend positief. Ik was behoorlijk nerveus toen ik in 1975 voor het eerst mocht meedoen in het Nederlandse team bij het EEG-kampioenschap in Oostende. Voor het begin van de eerste ronde nam Frans me even apart om te zeggen dat hij het volste vertrouwen in me had. Dankbaar scoorde ik vervolgens 6 uit 7.

Frans was een aangename teamgenoot bij de voor Nederland succesvolle Olympiade in Haifa en een nerveuze captain van de vooral dankzij mijn droevige spel teleurstellende olympiadeploeg in Buenos Aires 1978. Nooit zal ik de avond voor de laatste ronde vergeten, toen Hans Ree zijn been brak tijdens een liederlijke bijeenkomst op de hotelkamer van Heikki Westerinen. Omdat niemand in het benevelde gezelschap wist wat verstandig was, belden we onze plichtsgetrouwe captain uit bed. Frans werd begroet door Heikki die, wijzend op de van pijn huilende Hans, zei: 'Das ist natürlich schlimm da, aber was wollen sie trinken?'

Ik neem aan dat je het in memoriam van Paul van der Sterren hebt gelezen. Ik onderschrijf zijn mooie woorden volledig.

Herinneringen aan Frans Kuijpers

door Hans Bouwmeester

Beste Jaap,

Zoals je weet ben ik bijna 95. Frans was een heel goede captain voor het Nederlandse team. Bovendien had hij altijd een heel goede verhouding met de spelers als groep en ook met ieder van hen persoonlijk. Zij trokken in harmonie met elkaar op en dat had ik in jaren niet gezien.

Hij heeft een geweldige bijdrage geleverd aan schaken in Nederland en ook internationaal.

Wens zijn vrouw sterkte in deze tijden.

Hartelijke groet,
Hans

Herinneringen aan Frans Kuijpers

door Hans Ree

Beste Jaap,

Dank voor je bericht, hoe treurig het ook was. Ik had altijd gedacht dat Frans nog wel een tijd te gaan had, al was dat niet op recente waarneming gebaseerd.

Ik zal er niet bij zijn op 1 juni. Lien en ik zijn op vakantie, het zou te moeilijk worden. Ik ben wel van plan over Frans te schrijven in de **Groene Amsterdammer** en dat zou dan **aanstaande vrijdag** (alleen) op de website verschijnen.

Op welke datum is Frans eigenlijk gestorven, kun je me dat laten weten? Ik zal Juul natuurlijk afzonderlijk mailen.

Hou je taai op zaterdag en hartelijke groet,
Hans

Herinneringen aan Frans Kuijpers

door Hans Böhm

Frans was een sympathiek mens en een goede schaker. Frans was ook een zeer gewaardeerd teamlid. Hij scoorde goed en stond altijd klaar om te helpen analyseren. Mede door zijn inzet werd de schaakvereniging Rotterdam voor de eerste keer Club-Kampioen van Nederland in 1966. Een prestatie die in 1968 herhaald werd. Daar is nog een mooie zwart/wit foto van, met een 16-jarige Jantje Timman.

Frans' stijl van schaken was academisch: een goede voorbereiding, diepgaande kennis van zijn repertoire en een praktische tijdverdeling. Een intellectuele schaker. Dat lag passend in het verlengde van zijn werk als wetenschapper.

In al die ongeveer 50 jaar dat ik Frans zag en sprak, soms als schaker, soms als bestuurder, soms als captain, soms als toeschouwer, heb ik hem nooit kwaad gezien, nooit zijn stem horen verheffen, hij keek nooit verongelijkt. Hij was wel altijd opgewekt. Dat is een bewonderenswaardige kwaliteit: een gelijkmatige emotie. Dat komt goed van pas bij goed schaken en vernieuwende wetenschap.

Frans gaat nu naar het hiernamaals. Zijn leven in het Ondermaanse is voorbij. In het Bestuur van het Bovenmaanse kunnen ze zijn kwaliteiten van denken en doen goed gebruiken.

Ik wens Juul, zijn familie en vriendenkring, sterkte toe bij dit verlies.

Hans Böhm

Herinneringen aan Frans Kuijpers

door Jan Timman

In 1963 werd Frans Kuijpers Nederlands kampioen.

Hij studeerde destijds Natuurkunde in Delft en woonde er op kamers. Ik was 11. Op een middag namen twee leden van DSC me mee om iemand een bezoek te brengen. Ze deden er nogal geheimzinnig over. Ik was uitermate enthousiast toen bleek dat we de Nederlandse kampioen waren gaan opzoeken!

Ik houd dierbare herinneringen aan die middag, waarop het schaakbord al snel op tafel kwam.

Later speelden Frans en ik verschillende partijen in het NK en ook een in Wijk aan Zee.

Tweemaal waren we teamgenoten tijdens Olympiades.

In Haifa 1976 waren Frans en ik de laatste spelers om onze partij te beëindigen. We speelden tegen Finland en moesten allebei winnen om de Olympiade te winnen. In de lege toernooizaal won ik mijn partij in 96 zetten, maar Frans was nog ver voorbij de 100ste zet bezig. Ondanks heroïsche pogingen slaagde hij er niet in om de taaie Fin te verslaan en Nederland werd tweede.

Later was Frans geregeld captain van het Nederlandse team. Vooral aan Luzern 1989 houd ik goede herinneringen, een heel vrolijke tijd. Frans was altijd goed gezelschap.

Hartelijke groet aan allen, met name aan Juul,
Jan

Herinneringen aan Frans Kuijpers

door Genna Sosonko

Mijn herinneringen aan Frans zijn goed, veelvuldig en intrigerend. Frans Kuijpers was voor mij heel belangrijk om toegang te verkrijgen tot het schaakkampioenschap van Nederland. Ik was al enkele maanden in Nederland en woonde na verloop van tijd in Wageningen bij Wim Andriessen, die mij voor allerlei toernooien inschreef. Ik won veel van die toernooien en kreeg een beetje een bekende naam in de schaakwereld. Op een gegeven moment werd bekend dat het trio Timman, Donner en Ree niet mee zou spelen in het NK 1973. Toen heeft Wim gebeld met Frans Kuijpers die lid was van de plaatsing commissie. "Het kan toch eigenlijk niet dat niemand van de grote drie meespeelt. Maar ik heb iemand die heel goed speelt." De diplomatieke Frans zei: "Ik ga er over nadenken." Wim: "Hij is buitenlander, heeft nog geen verblijfsvergunning en verder vier toernooien gewonnen." Na een paar dagen belde Frans zelf naar Genna: "Jij doet mee in het NK 1973, het heet Friesche Vlag toernooi." En ... Genna won, en werd zo Kampioen van Nederland.

Genna: "Je begrijpt sinds die tijd draag ik Frans mee in mijn hart." Dat was overigens wederzijds. "Ik heb nog steeds een knipsel uit die tijd. Dat bewaar ik. Het komt uit Vrij Nederland. Frans belde me op.

"Genna, je staat in de krant, in Vrij Nederland."

"Hoe kan ik dat weten, ik lees geen Nederlands"

"Het staat in de rubriek Advertenties, Frivole Advertenties. Heel kleine lettertjes".

Frans: "Een dame van middelbare leeftijd ontvangt graag ...,heren van het type Neil Diamond, voor Nederlanders:het type Genna Sosonko".

"Geloof het of niet. Ik was trots, want ik was in één keer een bekende Nederlander.

Frans antwoordde toen: "Ja, dat begrijp ik, maar helaas voor jou, de anderen worden niet weggestuurd."

Het wordt tijd, aldus Sosonko, om de zaak recht te zetten en serieus te worden. Frans was een serieuze man. Hij wilde voor de Nederlandse schaakwereld een plan maken. Hij (bege)leidde verschillende Olympiades als Captain Frans. Hij was de beste Captain over een lange periode. Elf Olympiades, hij was veruit de beste. Hij was altijd vriendelijk, deskundig, behulpzaam en immer aanwezig. Hij was een sterke meester, dat is een vaststaand feit, verder hielp hij waar hij kon. En bij iedere vergadering was hij diep en intens betrokken.

Na een minder succesvol optreden van het team, begon hij altijd met: "Jongens, ik wil weten wat mankeert er aan onze plaats?" Kortom hij voelde zich meer bij het resultaat betrokken dan de deelnemers."

Deze houding van onze Captain kwam voort uit een oude gewoonte. Na een slecht gespeelde partij (nederlaag of remise) nam Frans tijd voor verwerking. In Haifa 1976 kon Frans net niet winnen, daardoor werden we "slechts"tweede. Ook toen pakte hij zijn oude gewoonte op: urenlang lopen om bij te komen van een slecht resultaat. Dat urenlang lopen werd ook zijn persoonlijke gewoonte bij slechte resultaten van het team. Zijn vraag was altijd: Hoe kan dit beter?

Geanna: “Ik herinner me veel Olympiades, maar vooral die twee in Luzern 1978 en 1982. Schaken was heilig, maar Philips was zijn baas. Philips had overal vestigingen, en dus ook een in Luzern. Frans was ontboden door Judicus Versteegen (https://www.dbnl.org/tekst/zuid004krit01_01/kl00589.php) een bijzonder interessante Philips man (zie link)”. Kortom, de teamleden hoorden Frans zeggen: “Morgen, GEEN ploegvergadering. Ik ga eten met Versteegen.” Die avond kwam Frans terug met een verwarde geest: gegeten met de meest fatsoenlijke medewerker van Philips en geen aandacht besteed aan mijn eigen jongens. Het was een complexe conclusie die Frans urenlang heeft laten wandelen.

Jaap: En nu is hij vorige week zaterdag zo maar uit ons leven gewandeld. Hij heeft afscheid genomen op zijn manier. Geen gedag zeggen aan Genna, of aan anderen, alleen aan Juul. Na bijna 55 jaar samen te zijn geweest is hij voor de laatste keer alleen op pad gegaan. Gelukkig heeft hij ons met heel veel goede herinneringen achtergelaten. Dank je Frans.